

Βούτσεκ, ένας ακόμα παράφρων του περιθωρίου

Περσεφόνη Κυρατζόγλου

05/04/2015

Θα μπορούσε να είναι ένας μετανάστης, ένας πρώην κατάδικος, ή ένας δημόσιος υπάλληλος. Εκείνος, όμως, είναι κουρέας σε ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, που όπως και οι άλλοι, προσπαθεί να επιβιώσει μέσα στην κόλαση της περιθωριοποίησης. Η εποχή του, αν και δύο αιώνες σχεδόν μακριά, δε δείχνει να απέχει και πολύ από τη δική μας. Γίνεται λόγος, για τον **“Βούτσεκ”** του Γκέοργκ Μπύχνερ, που φιλοξενείται στο θέατρο **“Blackbox”**. Η ομάδα **“Σημείο Μηδέν”**, υπό τη σκηνοθετική καθοδήγηση του Σάββα Στρούμπου, καθήλωσε. Οι εξτρεμιστικές ερμηνείες, δομημένες πάνω στη μέθοδο του Γκροτόφσκι και η ακραία σωματική δραστηριότητα, σε συνδυασμό με την καθαρή μετάφραση της Ιωάννας Μειτάνη, δημιουργούν έναν κόμπο στο στομάχι. Το βάθος και η άψογη τοποθέτηση των φωνών, καθώς και ο κοφτός λόγος μεταξύ των φωνών, έδινε μυστηριακό τόνο και μια ρυθμική σταθερότητα.

Ο “Βούτσεκ”, Μελέτης Ηλίας, βρίσκεται στη μέση ενός διαδρόμου, που αποτελεί τη σκηνή. Είναι διαρκώς λαχανιασμένος. Τρέχει, αλλά βρίσκεται στο ίδιο σημείο. Σε ένα παραλήρημα και μια κατάσταση ψυχολογικής και σωματικής εξαθλίωσης, στην οποία τον οδήγησε ο κοινωνικός του περίγυρος. Στη μια πλευρά του διαδρόμου, οι υπεύθυνοι του σωματικού βιασμού, η προσωποποίηση της εξουσίας, ο Λοχαγός-Αρχιτυμπανιστής, Δαβίδ Μαλτέζε, κρατώντας ένα αυτοσχέδιο μουσικό όργανο, που συνόδευε εκστατικά τους ηθοποιούς, και η Γιατρός, Δέσποινα Χατζηπαυλίδου. Στην άλλη πλευρά, η αιτία της ψυχολογικής του κατάρρευσης, η γυναίκα του Μαρία, την οποία υποδύεται η Ελεάνα Γεωργούλη, με τη δυναμική της παρουσία.

Εκείνος προσπαθεί να επιβιώσει σε μια πραγματικότητα που τον γονατίζει, καθώς είναι αναγκασμένος να δέχεται κάθε λογής εξευτελισμό και ταπείνωση, από τον Λοχαγό που τον λαιδορεί. Ταυτόχρονα, η συμμετοχή του σε ένα ιατρικό πείραμα, για λίγα ψίχουλα, τον γονατίζει και το θανάσιμο πλήγμα, είναι η απιστία της

γυναίκας του. Η σύγκρουση με το “είναι του” τον τρελαίνει. Η φτώχεια, οι ηθικοί του φραγμοί και οι θρησκευτικές του πεποιθήσεις, τον έχουν μετατρέψει σε ένα ανθρωπάκι, μια μαριονέτα, της οποίας τα νήματα κινεί η κοινωνία, σε ένα παιχνίδι αντοχής. Δεν έχει τη δύναμη να απελευθερωθεί από τον προσωπικό του εφιάλτη και να ξεσπάσει στους υπαίτιους της κατάστασής του και τα γυρνάει όλα, στον ίδιο του τον εαυτό. Όμως, για πόσο; Για πόσο ένας άνθρωπος να ταπεινώνεται; Ναι ή Όχι; Αμφιταλαντεύεται. Μέσα στην παραφροσύνη του, νομίζει πως κρατάει το μαχαίρι, μα εκείνο είναι, ήδη, στραμμένο προς την εύκολη λεία. Κρέμεται πάνω από τη Μαρία και προμηνύει το τραγικό τέλος.

Η τραγωδία του Βούτσεκ τελειώνει, με μια κραυγή του ίδιου, που δημιουργεί την αίσθηση της λύτρωσης αλλά παράλληλα, και του φόβου. Του φόβου, όμως, όχι για τη μοίρα του Βούτσεκ, αλλά για τη μοίρα αυτών, που καθημερινά βιώνουν τον δικό τους γολγοθά. Έτσι, λοιπόν, δημιουργείται η εξής απορία. Ευθύνεται το κράτος για την κοινωνική του εξαθλίωση ή το ταλέντο του Μπύχνερ και κατ' επέκταση, αυτών που επέλεξαν την αποδόμησή του έργου, για τη διαχρονικότητά του;